

**Procedury postępowania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa
w Szkole Podstawowej w Pietrowicach Wielkich**

Powyższe procedury zostały opracowane w oparciu o następujące dokumenty:

1. Ustawa o systemie oświaty i Prawo oświatowe .
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. nr 6 poz. 69 ze zm.) – §2a, §4, §4a, §6 ust. 3-4, §7 ust. 5, §10 ust. 3, §12 ust. 4, §18 ust. 2- 3, §21, §44 a.
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 31 października 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 2140).
4. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta nauczyciela (Dz. U. 1982 Nr 3 poz. 19).
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. z 2017 r. poz.649 ze zm.) - §12 ust. 4.
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 356)
7. Rozporządzenie MEN z dn. 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (z późniejszymi zmianami)
8. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (z późniejszymi zmianami)
9. Statut Szkoły Podstawowej w Pietrowicach Wielkich.

Wstęp

Mając na celu eliminowanie przyczyn i przejawów niewłaściwych zachowań, uczynienie oddziaływań wychowawczych bardziej skutecznymi i trafnymi, opracowano procedury postępowania w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu uczniów i nauczycieli. Wypracowane procedury postępowania mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa w szkole oraz ułatwienie i ujednoczenie postępowania osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo uczniów. Ustawa z dn. 26 stycznia 1982 r. Karty Nauczyciela, art. 6 pkt. 1 określa obowiązki nauczyciela, który brzmi: *„Nauczyciel zobowiązany jest rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom”*. Szkoła, jako instytucja edukacyjno-wychowawcza powołana jest m. in. do udzielania pomocy w rozwiązywaniu problemów uczniów. Uczeń, którego zachowanie przejawia cechy niedostosowania społecznego ma prawo oczekiwać od szkoły kompleksowej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Dotyczy to pomocy doraźnej, koniecznej w sytuacji kryzysowej. Do podejmowania działań interwencyjnych przez szkołę w sytuacjach kryzysowych zobowiązują treści zawarte w/w dokumentach.

Cele:

1. Usprawnienie oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach zagrożenia,
2. Wypracowanie jednolitych metod współpracy między rodzicami a szkołą ,
3. Promowanie zachowań i postaw godnych naśladowania,
4. Wpłygnięcie na proces socjalizacji młodzieży,
5. Zwiększenie wychowawczej roli szkoły,
6. Wyznaczenie jasnych i czytelnych reguł postępowania oraz określonych granic.
7. Wdrażanie zasad postępowania warunkujących bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne dziecka,
8. Usystematyzowanie zasad postępowania wobec uczniów, – zwiększenie kontroli nad osobami wchodzącymi na teren szkoły,
9. Zapewnienie sprawnej organizacji pracy oraz przepływu informacji pomiędzy podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo na terenie szkoły.

Telefony alarmowe:

EUROPEJSKI NUMER ALARMOWY- 112

POLICJA - 997

POGOTWIE RATUNKOWE - 999

STRAŻ POŻARNA - 998

W celu określenia warunków zapewniających uczniom bezpieczeństwo w szkole ustala się co następuje:

1. W każdym przypadku, rozwiązywania problemów związanych z naruszeniem przez ucznia obowiązujących w szkole zasad, niezbędna jest ścisła współpraca przedstawicieli szkoły z rodzicami ucznia.

- a) Rodzice ucznia są bezzwłocznie zawiadamiani o każdym przypadku naruszenia przez niego obowiązujących w szkole zasad związanych z bezpieczeństwem .
- b) W celu rozwiązywania zaistniałego problemu wychowawca w porozumieniu z pedagogiem lub psychologiem szkolnym:
 - ustala jak najbliższy termin spotkań z uczniem i jego rodzicami,
 - prowadzi rozmowę interwencyjną z uczniem,
 - prowadzi rozmowę z rodzicami, w czasie której wspólnie ustalają dalsze działania wobec dziecka, zasady współpracy między rodzicami a szkołą, oraz (ewentualnie) możliwość uzyskania pomocy specjalistycznej,

2. Uczniowie potrzebujący pomocy specjalistycznej są kierowani do odpowiedniej poradni/placówki,

3. Brak współpracy ze strony rodziców oraz dalsze stwarzanie problemów wychowawczych przez ucznia powodują konieczność podjęcia innych działań przewidzianych prawem:

- zastosowanie określonych w statucie szkoły konsekwencji dyscyplinarnych, łącznie z możliwością przeniesienia ucznia do innej szkoły,
- zgłoszenie sprawy do sądu rodzinnego.

4. W przypadku zagrożenia zdrowia ucznia szkoła zapewnia mu niezbędną opiekę medyczną (np. wzywane jest pogotowie).

5. Policja jest wzywana w przypadku:

- a) gdy zachowania ucznia zagrażają bezpieczeństwu innych osób lub jemu osobiście,
- b) znalezienia na terenie szkoły nielegalnych substancji psychoaktywnych,
- c) gdy istnieje podejrzenie, że uczeń może posiadać nielegalne substancje psychoaktywne,
- d) kradzieży lub innych wykroczeń.

6. W klasie ucznia lub uczniów, którzy dopuścili się złamania obowiązujących w szkole zasad, są prowadzone dodatkowe zajęcia profilaktyczne.

7. Działania interwencyjne i profilaktyczne są prowadzone przez pracowników szkoły oraz osoby z innych placówek współpracujących ze szkołą.

Zadania dyrektora szkoły, wicedyrektora szkoły ,wychowawcy, pedagoga szkolnego i psychologa szkolnego.

1. Zaistniałą sytuację dyrektor szkoły lub pedagog szkolny omawiają z uczniami w klasie w obecności wychowawcy.

2. W razie konieczności na posiedzeniu rady pedagogicznej przeprowadza się analizę zaistniałego zdarzenia, a także dokonuje oceny zachowań dziecka w kontekście jego dotychczasowego zachowania i podejmuje decyzje o jego dalszych losach (wsparcie, pomoc, kara, przeniesienie).
3. Dyrektor szkoły jest odpowiedzialny za zebranie dokumentacji z każdego zdarzenia.
4. Z każdej rozmowy przeprowadzonej na terenie szkoły odnośnie sytuacji wymienionych w powyższych procedurach należy sformułować notatkę, którą podpisują osoby uczestniczące w rozmowie.
5. Wychowawca stosując system kar i nagród zgodnych z zapisami statutowymi stara się rozwiązywać zaistniałe problemy wychowawcze.
6. W przypadku narastających trudności wychowawczych z danym uczniem wychowawca jest zobowiązany niezwłocznie powiadomić o danej sytuacji pedagoga szkolnego.

Metody współpracy szkoły z policją

W ramach długofalowej pracy profilaktyczno-wychowawczej szkoła i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń.

Koordinatorami współpracy powinni być: pedagog szkolny oraz specjalista ds. nieletnich i patologii właściwej jednostki policji.

Do współpracy ze szkołą zobowiązany jest także dzielnicowy, w rejonie którego znajduje się szkoła.

Pracownicy szkoły wyznaczeni do współpracy z policją, specjaliści ds. nieletnich i patologii oraz dzielnicowi powinni wspólnie ustalić wzajemne zasady kontaktu, by móc na bieżąco wymieniać informacje i rozwiązywać problemy związane z bezpieczeństwem i dobrem uczniów.

W ramach współpracy policji ze szkołą organizuje się:

- 1) Spotkania pedagogów szkolnych, nauczycieli, dyrektorów szkół z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym
- 2) Spotkania tematyczne młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości itp. oraz z młodszymi uczniami, na temat zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobu unikania zagrożeń,
- 3) Informowanie policji o zdarzeniach na terenie szkoły wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży,
- 4) Udzielanie przez policję pomocy szkole w rozwiązywaniu trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na terenie szkoły,
- 5) Wspólny – szkoły i policji – udział w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

Policja powinna być wzywana do szkoły w sytuacjach, o których mowa w poniższych „Procedurach” albo, gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do zastosowania przez szkołę w określonej sytuacji, w których obecność policji jest konieczna.

Każda, dotycząca uczniów wizyta policjanta w szkole, powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi, lub wicedyrektorowi szkoły.

Spis procedur:

- I. Procedura przebywania w budynku szkoły osób z zewnątrz.**
- II. Procedura postępowania w przypadku opuszczenia szkoły przez ucznia**
- III. Procedura zasady usprawiedliwiania nieobecności uczniów oraz egzekwowania obowiązku szkolnego**
- IV. Procedura postępowania z uczniem, który uniemożliwia prowadzenie lekcji**
- V. Procedura przechowywania na terenie szkoły substancji**
- VI. Procedury zapewnienia bezpieczeństwa uczniów podczas: wyjść grupowych, wycieczek i zielonych szkół zostały zawarte w Regulaminie wycieczek i wyjść grupowych**
- VII. Procedury przygotowania obiektu i pracowników**
- VIII. Procedura postępowania nauczycieli, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że dziecko jest sprawcą przemocy fizycznej i psychicznej w szkole**
- IX. Procedura postępowania w przypadku używania przez ucznia wulgaryzmów wobec rówieśników i nauczycieli (agresja słowna)**
- X. Procedura postępowania w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy w domu (przemoc fizyczna, psychiczna, seksualną, zaniedbywanie)**
- XI. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, pali papierosy, używa alkoholu lub innych środków odurzających (dopalacze, leki, narkotyki) na terenie szkoły lub posiada wyroby pirotechniczne.**
- XII. Procedura w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.**
- XIII. Procedura w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.**
- XIV. Procedura postępowania nauczycieli na wypadek ujawnienia agresji:**

- XV. Procedura postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa**
- XVI. Procedura postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego**
- XVII. Procedura reagowania na zjawiska cyberprzemocy, uzależnienia od mediów elektronicznych**
- XVIII. Procedura postępowania w przypadku pożaru, rozpylenia na terenie szkoły szkodliwej substancji toksycznej.**
- XIX. Procedura postępowania w przypadku anonimowego telefonu z pogrózkami lub informacjami o zagrożeniu użycia materiałów wybuchowych.**
- XX. Procedura postępowania w przypadku kradzieży na terenie szkoły**
- XXI. Procedura postępowania w przypadku pożaru, rozpylenia na terenie szkoły szkodliwej substancji toksycznej.**
- XXII. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacji zagrożenia incydem bombowym, terrorystycznym**
- XXIII. Procedura w przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów.**
- XXIV. Procedura w sprawie dostosowywania wymagań programowych na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej**
- XXV. Procedura postępowania z dzieckiem przewlekle chorym w szkole**
- XXVI. Procedura udzielania pierwszej pomocy**
- XXVII. Procedura stosowania apteczki pierwszej pomocy przedmedycznej**

I. Procedura przebywania w budynku szkoły osób z zewnątrz.

Przez osobę „obcą” na terenie szkoły rozumie się osobę, która:

- 1) nie jest rodzicem ucznia tej szkoły,
- 2) nie jest pracownikiem szkoły,
- 3) nie jest osobą zaproszoną przez dyrekcję szkoły, wychowawcę klasy lub innego pracownika i która swoim zachowaniem w wyraźny sposób narusza zasady i normy współżycia społecznego bądź też w inny sposób stanowi zagrożenie dla porządku na terenie szkoły oraz bezpieczeństwa uczniów lub innych osób przebywających na terenie szkoły.

Każdy nauczyciel w przypadku, gdy zauważy na terenie szkoły osobę, której zachowanie lub wygląd wzbudza niepokój:

- 1) Obserwuje zachowanie tej osoby, ustala powody jej obecności w szkole.
- 2) W przypadku trudności z ustaleniem tego pyta ją o cel wizyty w szkole.
- 3) Jeśli uzna za stosowne prosi ją o opuszczenie terenu szkoły.
- 4) W przypadku powstania wątpliwości lub ujawnienia niepokojących zachowań z jej strony informuje dyrektora szkoły i wspólnie z nim podejmuje mediacje w celu nakłonienia jej do jasnego określenia celu swojego pobytu lub też opuszczenia terenu szkoły.
- 5) W sytuacjach drastycznych niezwłocznie powiadamia Policję i jednocześnie podejmuje działania mające na celu zabezpieczenie uczniów i pracowników przed skutkami niebezpiecznych zachowań osoby obcej.

II. Procedura postępowania w przypadku opuszczenia szkoły przez ucznia

1. W przypadku samowolnego opuszczenia zajęć przez ucznia, na którego zajęciach miało to miejsce, odnotowuje w e-dzienniku nieobecność ucznia na lekcji oraz niezwłocznie powiadamia wychowawcę, pedagoga lub – w przypadku jego nieobecności – dyrektora/wicedyrektora.
2. Wychowawca lub dyrektor telefonicznie zawiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia o samowolnym opuszczeniu szkoły przez ucznia.
3. Rodzic powinien poinformować szkołę, gdy ustali gdzie jest dziecko.
4. W przypadku braku kontaktu z rodzicami/prawnymi opiekunami wychowawca powiadamia Policję.
5. Uczeń może być zwolniony z zajęć lekcyjnych w danym dniu przez wychowawcę, nauczyciela prowadzącego lekcje lub dyrekcję szkoły, tylko na podstawie osobistej lub pisemnej prośby rodzica/prawnego opiekuna, zgodnie z zapisem znajdującym się w Statucie Szkoły
6. Uczeń, posiadający stałe lub czasowe zwolnienie z zajęć (religii, wychowania fizycznego), jeśli są to zajęcia pierwsze lub ostatnie w danym dniu, może na podstawie pisemnego oświadczenia rodziców/prawnych opiekunów nie uczestniczyć w nich. W przypadku, gdy lekcja nie jest pierwszą lub ostatnią lekcją, uczeń musi przebywać w świetlicy lub w bibliotece szkolnej.
7. W przypadku złego samopoczucia, ucznia może zwolnić pielęgniarka szkolna, po uzgodnieniu z rodzicami sposobu zapewnienia opieki dziecku oraz poinformowaniu o zaistniałym fakcie dyrektora szkoły.

III. Procedura zasady usprawiedliwiania nieobecności uczniów oraz egzekwowania obowiązku szkolnego

1. Wychowawca ustala z rodzicami sposób usprawiedliwiania nieobecności ucznia na zajęciach lekcyjnych (w formie pisemnej z czytelnym podpisem rodzica lub za pomoc dziennika elektronicznego).

2. Rodzice usprawiedliwiają nieobecność ucznia w ciągu tygodnia od jego powrotu do szkoły.
3. O przewidywanej dłuższej niż tydzień nieobecności ucznia (np. pobyt w sanatorium lub szpitalu, przewlekła choroba), rodzice są zobowiązani powiadomić wychowawcę wcześniej, a nie po powrocie dziecka do szkoły.
4. Jeżeli nieobecność dziecka nie zostanie usprawiedliwiona w wyznaczonym terminie (patrz pkt. 2) wychowawca natychmiast powiadamia o tym fakcie rodziców lub opiekunów ucznia.
5. Informacja o absencji ucznia jest przekazywana telefonicznie, listownie lub poprzez dziennik elektroniczny. Rodzice mogą być również wezwani do szkoły w celu wyjaśnienia nieobecności dziecka.
6. Jeżeli uczeń chce się zwolnić z ostatnich w danym dniu lekcji (np. z powodu wizyty u lekarza), powinien przynieść od rodzica informację na piśmie (w zeszyte korespondencji, wychowawca pozostawia na czas zwolnienia ucznia zeszyt u siebie), potwierdzając ten fakt lub poinformować za pomocą dziennika elektronicznego.
7. Wszyscy nauczyciele mają obowiązek odnotować nieobecność ucznia na prowadzonej przez siebie lekcji,
8. Każdy nauczyciel kontroluje nieobecności uczniów i w przypadku często powtarzającej się absencji ucznia na swoim przedmiocie zgłasza wychowawcy lub pedagogowi szkolnemu.
9. W przypadku braku współpracy rodzica (opiekuna) z wychowawcą (rodzic nie uczestniczy w zebraniach i konsultacjach, nie wyraża chęci na spotkania indywidualne), rodzic otrzymuje przesłane listem poleconym upomnienie dyrektora szkoły zawierające stwierdzenie, że dziecko nie realizuje obowiązku szkolnego, wezwanie do posyłania dziecka do szkoły z wyznaczeniem terminu oraz informację, że niespełnienie tego obowiązku jest zagrożone postępowaniem egzekucyjnym.
10. W sytuacji, gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, dyrektor szkoły kieruje wnioskiem o wszczęcie egzekucji administracyjnej do organu egzekucyjnego, jakim jest właściwa gmina. Środkiem egzekucji administracyjnej obowiązku szkolnego jest grzywna, która może być nakładana kilkakrotnie, jednakże grzywny nie mogą przekraczać łącznie sumy 10 000 zł. (art. 121 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji – zmiana opublikowana w Dz. U. z 1996 r. nr 146, poz. 680).

IV. Procedura postępowania z uczniem, który uniemożliwia prowadzenie lekcji

1. Nauczyciel podejmuje działania, mające na celu podporządkowanie się ucznia regulaminowi szkolnemu.
2. W sytuacjach, gdy uczeń łamie obowiązujące regulaminy i nie reaguje na upomnienia nauczyciela o interwencję proszony jest pedagog, w razie jego nieobecności wicedyrektor lub dyrektor. W przekazywaniu tych informacji pośredniczy przewodniczący klasy. Nauczyciel może również przekazać informacje wymienionym osobom drogą telefoniczną.
3. Nauczyciel zgłasza po lekcji sprawę do wychowawcy klasy lub pedagoga, który sporządza notatkę służbową. Fakt ten należy także odnotować w dzienniku lekcyjnym w rubryce poświęconej na uwagi.

4. Po rozpatrzeniu sprawy, wychowawca zasięga opinii pedagoga i w razie potrzeby wzywa rodziców/prawnych opiekunów w celu poinformowania o zachowaniu dziecka.
5. Wychowawca/nauczyciel może zastosować kary przewidziane w Statucie Szkoły.
6. Jeżeli jest to zachowanie incydentalne, szkoła pozostaje w bezpośrednim kontakcie z rodzicami/prawnymi opiekunami, w celu informowania ich o zachowaniu dziecka. Jeśli są to sytuacje nawracające, ustala się zasady pracy i oddziaływań indywidualnych (pedagog, wychowawca, rodzice/prawni opiekunowie) w celu eliminacji zachowań niepożądanych. O uzgodnieniach informuje się dyrektora.

V. Procedura przechowywania na terenie szkoły substancji chemicznych

1. Substancje chemiczne i ich mieszaniny należy przechowywać w odpowiednich pojemnikach zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem, opatrzonych etykietami zawierającymi nazwę substancji chemicznej lub mieszaniny tych substancji oraz informującymi o ich niebezpiecznym lub szkodliwym dla zdrowia działaniu.
2. Substancje chemiczne niebezpieczne i mieszaniny niebezpieczne należy przechowywać w zamkniętych, specjalnie do tego przygotowanych pomieszczeniach.
3. Dyrektor zapewnia udostępnienie kart charakterystyk substancji chemicznych i mieszanin niebezpiecznych, zgromadzonych w szkole osobom prowadzącym zajęcia z użyciem tych substancji.
4. Prowadzący zajęcia jest zobowiązany zapoznać uczniów z kartami charakterystyk substancji chemicznych niebezpiecznych i mieszanin niebezpiecznych wykorzystywanych podczas zajęć oraz umieszcza te karty w łatwo dostępnym miejscu.
5. Karty charakterystyki zawierać powinny scenariusze narażenia, w tym ocenę substancji stanowiących składniki preparatów szczególnego rodzaju, takich jak np. metale, stanowiące składniki stopów zgodnie z art. 31 Rozporządzenia nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady

VI. Procedury zapewnienia bezpieczeństwa uczniów podczas: wyjść grupowych, wycieczek i zielonych szkół zostały zawarte w Regulaminie wycieczek i wyjść grupowych

Dyrektor, albo upoważniona przez niego osoba prowadzi rejestr wyjść grupowych uczniów. Rejestr zawiera datę, miejsce i godzinę wyjścia lub zbiórki uczniów, cel lub program wyjścia, miejsce i godzinę powrotu, imiona i nazwiska opiekunów, liczbę uczniów oraz podpisy opiekunów i dyrektora.

VII. Procedury przygotowania obiektu i pracowników

1. W celu zwiększenia bezpieczeństwa dzieci podczas pobytu w szkole wszyscy pracownicy zostaną przeszkoleni z zakresu udzielania pierwszej pomocy. Szkolenia takie odbywać się będą z częstotliwością co 5 lat.
2. Pomieszczenia szkoły – w szczególności pokój nauczycielski, świetlica, pokój nauczycieli wychowania fizycznego, kuchnia, gabinet pielęgniarki, świetlica, pokój nauczycielski, sekretariat, klasopracownia chemiczna i fizyczna – są wyposażone w apteczki zaopatrzone w

środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i instrukcję o zasadach udzielania tej pomocy.

3. Wszyscy pracownicy szkoły mają obowiązek reagować na każde zagrożenie bezpieczeństwa uczniów.

4. Budynek oraz teren wokół szkoły jest monitorowany

VIII. Procedura postępowania nauczycieli, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że dziecko jest sprawcą przemocy fizycznej i psychicznej w szkole

1. Nauczyciel stanowczo reaguje na agresywne zachowanie. W uzasadnionych sytuacjach spisuje zeznania dzieci - świadków, które mogą być pomocne w przekazaniu rodzicom/prawnym opiekunom sprawozdania o udziale ich dziecka w krzywdzeniu kolegów.

2. Nauczyciel zgłasza przypadek do pedagoga szkolnego i wychowawcy, a następnie dyrektora.

3. Wychowawca udziela uczniowi upomnienia. Nauczyciel lub wychowawca odnotowują zajście w e-dzienniku.

4. Pedagog/ psycholog wzywa rodziców/ prawnych opiekunów ucznia- sprawcy przemocy, informuje ich o możliwych konsekwencjach prawnych oraz wynikających z regulaminu szkoły.

5. Jeśli pojedyncze uwagi i upomnienia nie dają efektu, a uczeń jest wciąż agresywny i stosuje przemoc, należy podjąć cykliczne rozmowy pedagoga/psychologa z uczniem oraz obserwację jego zachowania przez nauczycieli uczących i odnotowywać spostrzeżenia w e-dzienniku. Należy zaproponować rodzicom/prawnym opiekunom ucznia skorzystanie ze specjalistycznej pomocy oraz poinformować o możliwości powiadomienia Sądu Rodzinnego.

6. W sytuacji braku zainteresowania ze strony rodziców/prawnych opiekunów należy powiadomić Sąd Rodzinny.

7. Przez cały czas wychowawca powinien nagradzać pozytywne zachowania ucznia (zauważać, doceniać, chwalić).

8. Gdy ma miejsce zdarzenie o szczególnie drastycznym przebiegu (bójka, rozbój, uszkodzenie ciała), informuje dyrektora. Dyrektor szkoły wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów i powiadamia Policję.

9. Dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem i wychowawcą podejmują działania ukierunkowane na eliminację zachowań niepożądanych (integracja zespołu, rozwijanie zainteresowań ucznia, poprawa samooceny i rozwijanie empatii).

10. Powyższa procedura dotyczy zarówno przemocy fizycznej, jak i psychicznej względem uczniów, a także szczególnego rodzaju przemocy, jakim jest mobbing. Dręczenie psychiczne (przezywanie, wyzwiska, obrażanie, ośmieszanie, dyskredytowanie itp.) podlega takim samym unormowaniom prawnym, jak przemoc fizyczna.

IX. Procedura postępowania w przypadku używania przez ucznia wulgaryzmów wobec rówieśników i nauczycieli (agresja słowna)

1. Powiadomienie wychowawcy o zaistniałej sytuacji.
2. Rozmowa wychowawcy z uczestnikami zajęcia, określenie przyczyn i skutków.
3. Odnotowanie przez wychowawcę informacji o zaistniałym zdarzeniu w e-dzienniku.
4. Zastosowanie przez wychowawcę/dyrektora kar regulaminowych, przewidzianych w Statucie Szkoły.
5. Rozmowa wychowawcy z uczniem, jego rodzicami/prawnymi opiekunami w obecności pedagoga/psychologa szkolnego. Zachęcenie rodzica/prawnego opiekuna i ucznia agresywnego do podjęcia przez ucznia terapii w celu radzenia sobie z agresją lub inicjatyw prospołecznych, umożliwiających rozwijanie postawy empatii.
6. Przeproszenie osoby w stosunku, do której uczeń dopuścił się agresji słownej.
7. Dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem i wychowawcą podejmują działania ukierunkowane na eliminację zachowań niepożądanych z jednej strony i wzmacnianie czynników chroniących przed zagrożeniami (integracja zespołu, rozwijanie zainteresowań ucznia, poprawa samooceny i rozwijanie empatii podczas godziny wychowawczej i zajęć przedmiotowych)

X. Procedura postępowania w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy w domu (przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, zaniedbywanie)

1. Jeżeli nauczyciel zauważy lub uczeń zgłosi po przyjeździe do szkoły urazy (złamanie, stłuczenia, zasinienia, zranienia itp.) lub fakt stosowania wobec niego innych form przemocy (fizyczna, psychiczna, seksualna, zaniedbywanie), w sytuacji uzasadnionego podejrzenia, że powstały one w czasie pobytu ucznia w domu, nauczyciel postępuje w następujący sposób:
 - a) zapewnia uczniowi bezpieczne warunki, opiekę i wsparcie osoby dorosłej,
 - b) powiadamia wychowawcę, pedagoga/psychologa i dyrektora szkoły/wicedyrektora szkoły,
 - c) wspólnie z wychowawcą, pedagogiem/psychologiem i dyrektorem/wicedyrektorem wysłuchuje relacji ucznia,
 - d) wychowawca, pedagog/psycholog, pielęgniarka, dyrektor/wicedyrektor i/lub nauczyciel oceniają stan dziecka i ewentualnie udzielają mu niezbędnej pomocy, wzywają pomoc medyczną i Policję oraz informuje Sąd Rodzinny, gdy stan dziecka zagraża jego zdrowiu lub życiu,
 - e) w pozostałych przypadkach (gdy stan dziecka nie zagraża jego zdrowiu lub życiu) należy niezwłocznie uruchomić procedurę „**Niebieskiej karty**” i nie później niż w ciągu 7 dni powiadomić o sporządzeniu niebieskiej karty Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego GOPS Gminy Pietrowice Wielkie wysyłając kartę pocztą w zabezpieczonej kopercie z pismem przewodnim i za potwierdzeniem odbioru, prosząc o nadanie dalszego biegu sprawie,
 - f) dyrektor powiadamia Policję o założeniu niebieskiej karty i informuje o podejrzeniu stosowania przemocy wobec dziecka, nadaje numer niebieskiej karcie w dokumentacji szkolnej (rejestr: imię, nazwisko, numer , kto sporządził).
2. Podobny tryb postępowania obowiązuje również w sytuacji, gdy uczeń zgłasza, iż doświadczył w domu innego rodzaju przemocy i odmawia powrotu do domu lub informuje nauczyciela.

3. Gdy jeden z rodziców jest pod wpływem alkoholu i chce odebrać dziecko ze szkoły, należy powiadomić drugiego rodzica/prawnego opiekuna. Gdy rodzice/prawni opiekunowie są pod wpływem alkoholu i nie mogą wykonywać czynności opiekuńczych wobec niego powiadamy Policję.

XI. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, pali papierosy, używa alkoholu lub innych środków odurzających (dopalacze, leki, narkotyki) na terenie szkoły lub posiada wyroby pirotechniczne.

1. Uczeń nie może **posiadać i używać** na terenie szkoły papierosów, e- papierosów, alkoholu i innych substancji odurzających (dopalacz, narkotyki).

2. W przypadku **spożywania na terenie szkoły** alkoholu, **palenia** papierosów (w tym e- papierosów) należy :

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga i dyrektora szkoły/wicedyrektora szkoły.
3. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
4. W razie konieczności informuje pielęgniarkę szkolną w celu ewentualnego udzielenia pomocy medycznej.
5. **Wzywa Policję.** Tylko ona jest upoważniona do badania i ewentualnego przeszukania.
6. Dyrektor może zawiadomić o zaistniałym fakcie rodziców/prawnych opiekunów. Zwyczajowo informuje ich Policja.
7. **W każdym przypadku**, gdy uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu, narkotyków lub dopalaczy na terenie szkoły, dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym Policji.

XII. Procedura w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

5. W przypadku, gdy oddaje (alkohol, papieros, e-papieros) sporządzić należy notatkę:
„w dniu odebrałem/łam(nazwa substancji). Jako opiekun prawny zostałem/łam poinformowany o posiadaniu przez dziecko..... (nazwa substancji), mam świadomość, że regulamin szkoły zabrania posiadania takich substancji”. Podpis rodzica/prawnego opiekuna.
6. Posiadanie w/w substancji stanowi podstawę obniżenia zachowania.
7. W przypadku posiadania narkotyków zawsze dyrektor wzywa Policję.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – w Polsce karalne jest:

1. Posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
2. Wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
3. Udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
4. Wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat.

Z przestępstwem mamy do czynienia, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk)

XIII. Procedura w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły i wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

XIV. Procedura postępowania nauczycieli na wypadek ujawnienia agresji

1. Powiadomienie wychowawcy o zaistniałej sytuacji.
2. Rozmowa wychowawcy z uczestnikami zajęcia, określenie przyczyn i skutków.
3. Odnotowanie przez wychowawcę informacji o zaistniałym zdarzeniu w e-dzienniku.
4. Zastosowanie przez wychowawcę/dyrektora kar regulaminowych, przewidzianych w Statucie Szkoły.
5. Rozmowa wychowawcy z uczniem, jego rodzicami/prawnymi opiekunami w obecności pedagoga/psychologa szkolnego. Zachęcenie rodzica/prawnego opiekuna i ucznia agresywnego do podjęcia przez ucznia terapii w celu radzenia sobie z agresją lub inicjatyw prospołecznych, umożliwiających rozwijanie postawy empatii.
6. Przeproszenie osoby w stosunku, do której uczeń dopuścił się agresji słownej.
7. Dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem i wychowawcą podejmują działania ukierunkowane na eliminację zachowań niepożądanych z jednej strony i wzmacnianie czynników chroniących przed zagrożeniami (integracja zespołu, rozwijanie zainteresowań ucznia, poprawa samooceny i rozwijanie empatii podczas godziny wychowawczej i zajęć przedmiotowych).
8. W przypadkach, gdy agresja jest skierowana na przedmioty, które w jej wyniku uległy zniszczeniu, wychowawca (pedagog) wraz z uczniem ustala, w jaki sposób uczeń może naprawić (zminimalizować) efekty swojego działania. Informuje dyrektora szkoły i rodziców.
9. W poważnych przypadkach obowiązują procedury postępowania obowiązujące w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego.

AGRESJA – zaliczamy do niej:

- Łamanie przepisów (praw ucznia), zakłócanie porządku,
- Dzikie harce, wygłupy,
- Świadome naruszanie dyscypliny,
- Odmowa i robienie na przekór,
- Przeklinanie (agresja słowa),
- Tyranizowanie (bardzo blisko przemocy),
- Dyskryminacja,
- Groźby użycia przemocy,
- Wandalizm,
- Bójki,
- Ataki na nauczycieli,
- Użycie broni i zbiorowa przemoc

POSTAWY NAUCZYCIELI SPRZYJAJĄCE POWSTAWANIU AGRESJI

- Unikanie w szkole miejsc o szczególnie wysokim ryzyku występowania przemocy,
- Ignorowanie skarg uczniów o tym, że grozi im niebezpieczeństwo,

- Ignorowanie choćby minimalnych przejawów przemocy, poniżanie, zastraszanie, tyranizowanie,
- Ignorowanie gróźb uczniów o planowanych atakach przemocy,
- Ignorowanie pogłosek o uczniach, którzy mogą posiadać broń/niebezpieczne przedmioty,
- Brak działań w przypadkach przemocy ze strony uczniów lub nieinformowanie o tego rodzaju zajściach,
- Usprawiedliwianie agresywnych zachowań „dobrych uczniów” jako dopuszczalny środek agresji,
- Zachowanie autorytarne i poniżające.

XV. Procedura postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa

1. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
2. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
3. Przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły, wicedyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę,
4. Powiadomienie rodziców ucznia-sprawcy,
5. Niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, agresja słowna itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana,
6. Zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

XVI. Procedura postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego

1. Udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienie jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń,
2. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
3. Powiadomienie rodziców ucznia,
4. Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

XVII. Procedura reagowania na zjawiska cyberprzemocy, uzależnienia od mediów elektronicznych

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy:

- a) nauczyciel/wychowawca, pedagog szkolny lub dyrektor szkoły przyjmuje informację o wykroczeniu –odnotowuje informację i godzinę zgłoszenia;
- b) wychowawca, pedagog lub dyrektor udzielają emocjonalnego wsparcia ofierze przemocy, a w razie konieczności, np. zapewniają niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonemu, zapewniają także ochronę świadkowi.

Ustalenie okoliczności zdarzenia i identyfikacja sprawcy (notatka służbowa pedagoga):

- rozmowy ze wskazanymi świadkami;
- sprawdzenie miejsca zdarzenia;
- ustalenie z pokrzywdzonym liczby sprawców i ich danych personalnych.

2. Zabezpieczenie dowodów

Wszystkie dowody powinny być zarejestrowane, zapisane. Trzeba zanotować, kiedy je otrzymano, ich treść, adres mail, numer telefonu, adres strony internetowej, na której pojawiły się szkodliwe treści. Pomocny może się okazać nauczyciel informatyki.

Rejestracja dowodów cyberprzemocy:

- telefon komórkowy (nie wolno kasować wiadomości, trzeba zapisywać zarówno te tekstowe jak też zdjęcia, nagrania z dyktafonu czy filmy),
- komunikatory (w niektórych serwisach jest możliwość zapisywania rozmów w tzw. archiwach. Jeżeli nie ma takiej możliwości, można rozmowę skopiować do edytora tekstowego i wydrukować),
- e- mail (trzeba zapisać wiadomość i to nie tylko treść, ale całą wiadomość, ponieważ może to pomóc w ustaleniu jej pochodzenia).

3. Działania wobec sprawcy cyberprzemocy:

W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien podjąć dalsze działania:

1. Przeprowadzenie rozmowy z uczniem- sprawcą o jego zachowaniu.

- celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zdarzenia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i próbowanie rozwiązania sytuacji konfliktowej,
- sprawca powinien dostać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy,
- należy z uczniem omówić skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach, jakie mogą zostać wobec niego zastosowane,
- sprawca powinien zostać zobowiązany do usunięcia szkodliwych materiałów z sieci,
- ważne jest znalezienie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy,
- jeżeli jest kilku sprawców, należy rozmawiać z każdym osobno, nie konfrontować sprawcy z ofiarą.

2. Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka:

- rodzice sprawcy powinni być powiadomieni o zdarzeniu, zapoznani z dowodami i decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinujących wobec ich dziecka,
- należy ściśle współpracować z rodzicami poprzez ustalenie wspólnych zasad,

- opracować projekt kontraktu dla dziecka określający zobowiązania ucznia, określić konsekwencje nieprzebrzegania wymagań i terminów realizacji zadań zawartych w umowie.

3. Objęcie sprawy pomocą psychologiczno- pedagogiczną -pedagog, wychowawca klasy i nauczyciele.

- praca z uczniem powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu niewłaściwego zachowania, służyć zmianie postępowania i postawy ucznia,
- w szczególnym przypadku może być konieczność skierowania na dalsze badania specjalistyczne i terapię.

4.Środki dyscyplinarne wobec sprawy:

- Czasowy zakaz korzystania z komputera czy telefonu i to zarówno w szkole jak i w domu.
- Stały kontakt z rodzicami ucznia, wsparcie działań szkoły.

1. Celem sankcji powinno być zatrzymanie przemocy, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, wzbudzenie w sprawcy refleksji na temat swojego zachowania, pokazanie całej społeczności szkolnej, że cyberprzemoc nie będzie tolerowana.

2. Podejmując decyzję o karze należy brać pod uwagę:

- rozmiar i rangę szkody,
- czas trwania prześladowania,
- świadomość popełnionego czynu,
- motywację sprawcy,
- rodzaj rozpowszechnionego materiału.

5.Działania wobec ofiary cyberprzemocy:

1. Wsparcie psychiczne przez osobę dorosłą (wychowawcy, pedagog).

2. Podczas rozmowy z uczniem, który jest ofiarą cyberprzemocy, należy zapewnić go o tym, że postąpił właściwie, zgłaszając wydarzenie. Powinno mu się powiedzieć, że rozumie się, w jak trudnej jest sytuacji i zapewnić go, że nikt nie ma prawa tak się wobec niego zachowywać. Ważne jest stanowcze zapewnienie, że szkoła nigdy nie będzie tolerowała aktów przemocy. Podczas rozmowy bardzo ważna jest obserwacja dziecka i zwrócenie uwagi na jego pozawerbalne zachowanie (zażenowanie, smutek, poczucie winy).

6.Ochrona świadków, którzy zgłaszają zdarzenie.

Wszystkie działania powinny być tak prowadzone, aby zapewniały bezpieczeństwo nie tylko ofierze, ale i świadkom cyberprzemocy. Postępowanie powinno być prowadzone w sposób dyskretny i poufny. Świadka należy zapewnić o dyskrecji i nie ujawniać jego danych osobowych (chyba, że na wniosek policji).

7.Notatka służbowa.

Pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Jeżeli rozmowa była prowadzona np. w obecności innego nauczyciela, powinien on również podpisać notatkę. Zabezpieczone dowody powinny być załączone do dokumentacji.

8.Zawiadomienie sądu rodzinnego i policji.

Gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą, a sprawca nie zaniechał dotychczasowego

postępowania, należy powiadomić sąd rodzinny. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta dostępne środki, a uczeń nie wykazuje poprawy zachowania. W wypadku bardzo drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem szkolnym zgłasza ten fakt policji, która prowadzi dalsze działania.

9. Nadużywanie mediów elektronicznych:

1. Ujawnienie przypadku nadużywania Internetu:

Informacja o nadmiernym korzystaniu z sieci lub komputera może dotrzeć do nauczyciela/pedagoga z różnych źródeł: może być zgłoszona przez ucznia, rodziców, innych nauczycieli. Wówczas należy:

- Podjąć rozmowę z uczniem,
- zebrać informacje na temat podejrzeń o nadużywaniu Internetu, jego formy oraz częstotliwości.
- Skontaktować się z rodzicami, poinformować ich o obserwacjach dotyczących dziecka.
- Zapewnić uczniowi wsparcie psychologiczne na terenie szkoły bądź polecić specjalistyczną placówkę.
- Poinformować o możliwości dalszych działań w sytuacji nadużywania Internetu.
- Przekazanie kontaktu do zespołu pomocy w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa online Helpline.org.pl.
- Kontakt z zespołem jest możliwy pod bezpłatnym numerem telefonu 800 100 100 oraz poprzez czat, od poniedziałku do piątku w godz. 12.00- 18.00, jak również poprzez formularz: Zadaj nam pytanie na stronie www.helpline.org.pl i e-mail: helpline@helpline.org.pl.
- Podjęcie interwencji prawnej.

Większość sytuacji związanych z nadużywaniem Internetu bądź komputera nie wymaga powiadomienia sądu rodzinnego. Zgłoszenie sprawy do sądu rodzinnego jest jednak wskazane jeśli rodzice dziecka odmawiają współpracy i nie kontaktują się ze szkołą, a uczeń nie zaprzestaje działań, które są dla niego krzywdzące i skutkują niewywiązywaniem się z obowiązku szkolnego. W takiej sytuacji dyrektor szkoły powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z wnioskiem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu z nieletnimi. Dokumentacja zgłoszenia : opis podjętych przez szkołę działań, np. kontakt z rodzicami, rozmowa z uczniem, zaproponowanie pomocy psychologicznej poza szkołą.

Monitorowanie sytuacji : kontakt z poszkodowanym dzieckiem i jego rodzicami, upewnienie się, czy nie jest np. potrzebne dalsze wsparcie; sprawdzanie, jak realizuje obowiązek szkolny, czy bierze udział we wszystkich zajęciach.

XVIII. Procedura postępowania w przypadku pożaru, rozpylenia na terenie szkoły szkodliwej substancji toksycznej.

Nauczyciel, który zaobserwuje lub uzyska od innych informację potwierdzającą powyższe sytuacje, ma obowiązek:

1. Natychmiastowego powiadomienia dyrektora szkoły.
2. Przebywania z uczniami do czasu rozwiązania sytuacji.

3. Wyprowadzenia uczniów z miejsca zagrożenia.
4. Udzielenia pierwszej pomocy poszkodowanym uczniom.
5. W miarę możliwości usunięcia skutków zagrożenia.
6. Równoległe do działań nauczyciela zawartych w pkt. 3,4,5 –dyrektor wdraża stosowne procedury dotyczące postępowania w powyższych sytuacjach:
 - powiadamia o zdarzeniu Policję, a także stosownie do rodzaju materiałów lub substancji -straż pożarną , SANEPID i w razie potrzeby pogotowie ratunkowe,
 - kieruje ewakuacją zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami ewakuacji,
 - jeżeli jest to możliwe wraz ze społecznym inspektorem BHP organizuje działania powstrzymujące dalsze rozprzestrzenianie się substancji,
 - powiadamia organ prowadzący szkołę oraz organ nadzoru pedagogicznego.

XIX. Procedura postępowania w przypadku anonimowego telefonu z pogrózkami lub informacjami o zagrożeniu użycia materiałów wybuchowych

Nauczyciel , który odebrał telefon z pogrózkami powinien:

1. Prowadzić rozmowę w sposób umożliwiający uzyskanie jak największej ilości informacji dotyczących zagrożenia oraz zapamiętać istotne dla zdarzenia informacje - czas trwania rozmowy, dokładna treść, spostrzeżenia, co do charakterystyki osoby dzwoniącej.
2. Natychmiast powiadomić dyrektora szkoły.
3. Dyrektor lub osoba upoważniona powiadamia Policję, straż pożarną i pogotowie ratunkowe.
4. Pozostać, jak i inni nauczyciele z uczniami do czasu wyjaśnienia sprawy.
5. Dyrektor o zaistniałej sytuacji powiadamia organ prowadzący szkołę oraz nadzór pedagogiczny.

XX. Procedura postępowania w przypadku kradzieży na terenie szkoły

Kradzież (art. 278 kk) -zabór cudzej rzeczy w celu przywłaszczenia. Pod pojęciem zaboru rozumie się fizyczne wyjęcie rzeczy spod władztwa właściciela. Dotyczy to również przedmiotu pozostawionego przez niego w znanym mu miejscu w zamiarze późniejszego jej zabrania. Wymóg dokonania zaboru oznacza, że nie jest możliwa kradzież rzeczy znalezionej przez sprawcę lub jemu powierzonej. Nie wyklucza to odpowiedzialności za inne przestępstwo, a mianowicie za przywłaszczenie. Kradzież rzeczy ruchomej o wartości nieprzekraczającej 250 zł stanowi wykroczenie (art. 119 k.w.). Wartość przedmiotu przestępstwa nie ma znaczenia przy zaborze karty bankomatowej. Wykroczeniem pozostaje również zabór w celu przywłaszczenia cudzej rzeczy ruchomej przedstawiającej wartość niemajątkową, np.: pamiątkowy dyplom dla właściciela lub zdjęcie osoby najbliższej (art. 126 § 1 k.w.). Wymienione zachowania są czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat. Natomiast z przestępstwem mamy do czynienia wtedy, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. -Kodeks karny.

1. **W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję** (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).
2. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zagubienie, zniszczenie, pozostawienie bez nadzoru nauczyciela lub innego pracownika szkoły, przedmiotów wartościowych (np.: telefon, torba, plecak, przedmioty audiowizualne, zegarek). Przedmioty wartościowe uczeń przynosi do szkoły na własną odpowiedzialność. W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik szkoły jest świadkiem kradzieży lub został poinformowany przez uczniów o dokonaniu kradzieży przez innego ucznia na terenie szkoły, jest zobowiązany do podjęcia następujących działań:
 - sporządzenie notatki,
 - rozmowa wyjaśniająca
 - dyscyplinująca z wychowawcą,
 - nauczyciel ma prawo zażądać zwrotu przywłaszczonej rzeczy, zażądać aby pokazał zawartość tornistra oraz kieszeni w obecności innego pracownika szkoły,
 - w przypadku powtarzających się kradzieży lub kradzieży o znacznej wartości wychowawca lub pedagog w porozumieniu z dyrektorem powiadamia policję,
 - nauczyciel powiadamia dyrekcję oraz wzywa rodziców do natychmiastowego wstawienia się w szkole,
 - wpływ na ocenę z zachowania,
 - rozmowa dyscyplinująca ucznia z policjantem na terenie szkoły.
 Kontrakt między rodzicami, a szkołą powinien zawierać:
 - zobowiązanie rodziców do szczególnego nadzoru nad dzieckiem,
 - zobowiązanie do częstszego kontaktu z wychowawcą i pedagogiem szkolnym /ustalić częstotliwość/,
 - przyjęcie do wiadomości nałożonej kary /określić na piśmie jakiej/,
 - kontrakt z rodzicami powinien zawierać czas jego obowiązywania, datę i podpisy,
 - kopię kontraktu otrzymuje rodzic i pedagog szkolny.
 Kontrakt pomiędzy wychowawcą a uczniem powinien zawierać:
 - zobowiązanie do zaniechania działania niezgodnego z prawem /napisać konkretnie/,
 - przyjęcie do wiadomości nałożonej kary /napisać jakiej/,
 - zgodę na poniesienie surowszych konsekwencji /napisać jakiej/w przypadku, gdy zachowanie nie ulegnie zmianie.

W przypadku złamania zasad kontraktu pedagog szkolny na wniosek wychowawcy klasy i za zgodą dyrektora szkoły ma prawo wystąpić z wnioskiem o wgląd w sytuację rodzinną ucznia do Sądu Rodzinnego.

XXI. Procedura postępowania w przypadku pożaru, rozpylenia na terenie szkoły szkodliwej substancji toksycznej.

Nauczyciel, który zaobserwuje lub uzyska od innych informację potwierdzającą powyższe sytuacje, ma obowiązek:

1. Natychmiastowego powiadomienia dyrektora szkoły.
2. Przebywania z uczniami do czasu rozwiązania sytuacji.
3. Wyprowadzenia uczniów z miejsca zagrożenia.
4. Udzielenia pierwszej pomocy poszkodowanym uczniom.
5. W miarę możliwości usunięcia skutków zagrożenia.
6. Równoległe do działań nauczyciela zawartych w pkt. 3,4,5 –dyrektor wdraża stosowne procedury dotyczące postępowania w powyższych sytuacjach:

- powiadamia o zdarzeniu Policję, a także stosownie do rodzaju materiałów lub substancji -straż pożarną , SANEPID i w razie potrzeby pogotowie ratunkowe,
- kieruje ewakuacją zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami ewakuacji,
- jeżeli jest to możliwe wraz ze społecznym inspektorem BHP organizuje działania powstrzymujące dalsze rozprzestrzenianie się substancji,
- powiadamia organ prowadzący szkołę oraz organ nadzoru pedagogicznego.

XXII. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacji zagrożenia incydem bombowym, terrorystycznym

1. Nauczyciel, który przyjął zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawnił przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, zgłasza ten fakt:

- dyrektorowi szkoły,
- dyrektor szkoły powiadamia Policję.

2. Zawiadamiając Policję należy podać następujące informacje:

- rodzaj zagrożenia i źródła informacji o zagrożeniu /informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot/,
- treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego,
- nr telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia,
- adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej,
- opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.

/Wskazane jest uzyskanie od Policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia/

3. Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

- do czasu przybycia Policji akcją ewakuacyjną kieruje dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba,
- na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze /pogotowie ratunkowe - 999, straż pożarną - 998, pogotowie: energetyczne - 991, wodno-kanalizacyjne, gazowe/,
- po przybyciu Policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.

- **podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać!** O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora i osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo,
- po ogłoszeniu ewakuacji należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie opuścić zagrożony rejon,
- ewakuacja powinna przebiegać zgodnie z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego obowiązującą w szkole.

4. Zasady postępowania w sytuacji wtargnięcia na teren szkoły uzbrojonego napastnika/terrorysty.

1. Osoba, która zauważy/uzyska informację o obecności na terenie szkoły uzbrojonego napastnika, jeśli ma taką możliwość:
 - 1) uruchamia alarm (rodzaj sygnału alarmu jest znany wszystkim uczniom, nauczycielom i pracownikom szkoły) w miejscu najbliższym miejsca, w którym znajduje się świadek wtargnięcia napastnika,
 - 2) zawiadamia 112 lub Policję,
 - 3) zawiadamia Dyrektora Szkoły, pracowników sekretariatu lub inny pracowników szkoły, tak, aby nie wzbudzać paniki.
 - 4) po usłyszeniu sygnału alarmowego oznajmiającego atak napastnika (strzały, wybijane szyby, krzyki itp.) należy:
 - a) zachować absolutną ciszę,
 - b) nie próbować uciekać ani walczyć,
 - c) pozostać w pomieszczeniu, w którym dotarła do nas informacja (alarm) o ataku,
 - d) zamknąć drzwi wejściowe do pomieszczenia od wewnątrz i je zabarykadować (szafkami, stołami, krzesłami itp.),
 - e) odsunąć się od drzwi i okien, tak aby nie pozostawać na linii ewentualnego strzału,
 - f) położyć się na podłodze i czekać na przyjazd Policji,
 - g) jeśli to możliwe – jednocześnie zawiadomić Policję lub 112 podając jak najwięcej szczegółów, dotyczących zdarzenia.
2. Po przybyciu Policji lub innych służb ratowniczych, to funkcjonariusze tych służb przejmują kierowanie akcją ewakuacyjną i/lub ratunkową i należy bezwzględnie wykonywać ich polecenia.

5. Zasady postępowania w sytuacji zakładniczej/zachowania się wobec terrorysty (napastnika).

1. Nie uciekać!
2. Nie stawiać oporu!
3. Nie walczyć!
4. Jeśli to możliwe starać się unikać dłuższego kontaktu wzrokowego z terrorystą.
5. Nie odwracać się tyłem do terrorysty.
6. Wykonywać polecenia terrorysty, nie dyskutować, przemyśleć swoje odpowiedzi.
7. Starać się nie zwracać na siebie uwagi (nie zadawać terrorysty zbyt wielu pytań, nie obrażać, nie prowokować itp.).
8. Zachować spokój.

9. Zawsze pytać o pozwolenie, np. na pójście do toalety, wstanie, otworezenie torby, zażycie leków itp.).
10. Spełniać żądania terrorystów (np. oddać przedmioty osobiste, dokumenty itp.).
11. Jeśli to możliwe usunąć/wyrzucić niepostrzeżenie oznaki zajmowanej pozycji zawodowej (np. identyfikatory), które mogłyby powodować agresję terrorysty.
12. Pamiętać, że wśród zakładników może znajdować się współpracownik terrorysty.
13. Staraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących napastników/porywaczy, terrorystów i otoczenia.

6. Zasady postępowania w trakcie operacji antyterrorystycznej.

1. Nie uciekać z miejsca zdarzenia, nie wykonywać gwałtownych ruchów, żeby nie zostać uznany za terrorystę.
2. Położyć się na podłodze, znaleźć najbliższą osłonę (krzesło, biurko, szafa itp.), trzymać ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy.
3. Nie próbować pomagać, nie atakować terrorystów.
4. Słuchać poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddać się jej działaniu nawet jeśli będzie gwałtowne.
5. Nie zadawać pytań, nie dyskutować.
6. Nie wolno trzeć oczu w przypadku użycia przez Policję granatów łzawiących.
7. Po wydaniu polecenia wyjścia – jak najszybciej opuścić pomieszczenie, nie zatrzymywać się (np. w celu zabrania rzeczy osobistych).
8. Odpowiadać na wszystkie pytania funkcjonariuszy, które mają potwierdzić naszą tożsamość i wykluczyć nas z grona podejrzanych (terrorystów, współpracowników terrorystów).
9. Starać się zachować spokój, nie panikować w czasie akcji antyterrorystycznej.
10. Pamiętać, że wszystkie czynności prowadzone przez grupę antyterrorystyczną, podejmowane są dla naszego bezpieczeństwa.

XXIII. Procedura w przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów.

1. Zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom,
2. Uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów,
3. Wezwać policję – tel. 997 lub 112.

XXIV. Procedura w sprawie dostosowywania wymagań programowych na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej

1. Wyniki badań PPP są objęte ochroną danych osobowych i tylko rodzic ma prawo podjąć decyzję o ich ujawnieniu.
2. Jeżeli rodzic nie zechce ujawnić wyników badań szkoła nie ma prawa nalegać na zmianę decyzji.

3. W przypadku, gdy rodzic wyraża zgodę na udostępnienie wyników badań szkole, opinia w pierwszej kolejności powinna trafić do pedagoga szkolnego, który prowadzi centralny rejestr danych.
4. Pedagog szkolny przekazuje wyciąg z opinii wychowawcy klasy i omawia jej treść, następnie wychowawca informuje wszystkich nauczycieli uczących na temat zaleceń ppp, nauczyciele mają obowiązek je respektować.
5. Jeżeli uczeń otrzymuje zalecenia do dostosowania wymagań edukacyjnych, każdy z nauczycieli uczących jest zobowiązany na piśmie przedstawić na czym będzie polegało dostosowanie wymagań wobec danego ucznia.
6. Dostosowania wymagań znajdują się u pedagoga szkolnego.
7. Wobec uczniów, którym ppp zaleciła dostosowanie wymagań edukacyjnych ze względu na specyficzne trudności w nauce szkoła ma obowiązek w ramach posiadanych środków zapewnić zajęcia z terapii pedagogicznej.
8. Dodatkowe zajęcia terapeutyczne są dla ucznia dobrowolne.

XXV. Procedura postępowania z dzieckiem przewlekle chorym w szkole

Choroba przewlekła to proces patologiczny trwający ponad 4 tygodnie, cechujący się brakiem nasilonych objawów chorobowych. Długotrwała choroba i częste hospitalizacje mogą okresowo uniemożliwiać choremu dziecku przebywanie w grupie rówieśników, a także zaspokajanie wielu ważnych potrzeb psychicznych, fizycznych i społecznych. Przeciwdziałanie niekorzystnym skutkom choroby przewlekłej, polega między innymi na udzielaniu dziecku i jego rodzinie pomocy w budowaniu nowej koncepcji życia z chorobą i pomimo choroby.

Odbudowa poczucia bezpieczeństwa jest jednym z najważniejszych zadań osób pomagających choremu dziecku i jego rodzinie. Dziecko może czuć się mniej bezradne i zagubione, gdy ma okazję do odnoszenia sukcesów i poradzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Zatem dostrzeganie i eksponowanie osiągnięć dziecka, chwalenie go za nie i nagradzanie jest jednym z kierunków pomagania mu w pokonywaniu poczucia bezradności.

Drugi ważny kierunek to uczenie dziecka nowych umiejętności -zarówno tych przydatnych w pokonywaniu trudności związanych z chorowaniem, jak i tych otwierających mu nowe, wolne od ograniczeń pola aktywności, poszerzających jego „obszar wolności”.

Szkoła pełni w życiu chorego dziecka szczególną rolę. Jest to miejsce, w którym może się ono uczyć i bawić, rozwijać swoje zdolności i umiejętności, może przeżywać radość i dumę ze swojej aktywności, a także budować dobre relacje z innymi dziećmi. Obecność przyjaznych nauczycieli i rówieśników jest bardzo ważna dla prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego chorego dziecka. Niezwykle ważne jest przekazanie nauczycielom informacji o wpływie choroby dziecka na funkcjonowanie psychiczne, fizyczne i społeczne ucznia.

Niektóre leki mogą działać pobudzająco a inne usypiająco. Może to mieć wpływ na zachowanie się dziecka lub możliwość efektywnego uczenia się. Dzięki informacjom od rodziców i lekarzy, nauczyciel może poznać chorobę dziecka w takim zakresie, aby w razie potrzeby, w odpowiednim czasie, udzielić mu niezbędnej pomocy i wsparcia oraz zapewnić bezpieczne warunki na terenie szkoły. Także dostosować sposoby komunikowania się oraz

sposoby i formy nauczania do potrzeb i aktualnych możliwości chorego dziecka. Wzajemne kontakty pomiędzy szkołą i rodzicami powinny być stałe i systematyczne, oparte na zaufaniu, spokojnej, wzajemnej wymianie informacji oraz współpracy i zrozumieniu.

Główne sposoby pomocy przewlekle choremu dziecku możliwe do zrealizowania na terenie szkoły:

1. zapewnienie poczucia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego,
2. pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie nowych umiejętności,
3. budowanie dobrego klimatu i przyjaznych relacji klasowych,
4. przygotowanie uczniów zdrowych na spotkanie chorego kolegi,
5. traktowanie chorego dziecka jako pełnoprawnego członka klasy,
6. uwrażliwianie dzieci zdrowych na potrzeby i przeżycia dziecka chorego,
7. uwrażliwianie dziecka chorego na potrzeby i przeżycia innych uczniów,
8. motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi dziećmi,
9. rozwijanie zainteresowań, samodzielności dziecka,
10. dostarczanie wielu możliwości do działania i osiągnięcia sukcesów,
11. motywowanie do aktywności.

W sytuacji, gdy w szkole jest uczeń przewlekle chory, dyrektor, nauczyciel powinien:

1. Pozyskać od rodziców (opiekunów prawnych) ucznia szczegółowe informacje na temat jego choroby oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu.
2. Zapoznać kadrę pedagogiczną i pozostałych pracowników szkoły w zakresie postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby.
3. W porozumieniu z pielęgniarką, wspólnie z pracownikami szkoły opracować zasady postępowania w stosunku do każdego chorego ucznia, zarówno na co dzień, jak i w przypadku zaostrzenia objawów czy ataku choroby. Procedury te mogą uwzględniać m.in. przypominanie lub pomoc w przyjmowaniu leków, wykonywaniu pomiarów poziomu cukru, regularnym przyjmowaniu posiłków, sposób reagowania itp.
4. Powinny też określać formy stałej współpracy z rodzicami (opiekunami) tego dziecka oraz zobowiązanie wszystkich pracowników placówki do bezwzględnego ich stosowania.
5. Wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także objąć go różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
6. W przypadku nasilenia choroby u dziecka podczas pobytu w szkole dyrektor lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców lub prawnych opiekunów.

DZIECKO Z ASTMĄ

Astma oskrzelowa jest najczęstszą przewlekłą chorobą układu oddechowego u dzieci. Istotą astmy jest przewlekły proces zapalny toczący się w drogach oddechowych, który prowadzi do zwiększonej skłonności do reagowania skurczem na różne bodźce i pojawienia się objawów choroby.

OBJAWY

Jednym z podstawowych objawów jest duszność jako subiektywne uczucie braku powietrza spowodowane trudnościami w jego swobodnym przechodzeniu przez zwężone drogi oddechowe. Gdy duszność jest bardzo nasilona możemy zauważyć, że usta dziecka a także inne części ciała są zasinione. Konsekwencją zwężenia oskrzeli jest pojawienie się świszczącego oddechu. Częstym objawem astmy oskrzelowej jest kaszel. Najczęściej jest to kaszel suchy, napadowy, bardzo męczący. Zaostrzenie astmy może być wywołane przez: kontakt z alergenami, na które uczulone jest dziecko, kontakt z substancjami drażniącymi drogi oddechowe, wysiłek fizyczny, zimne powietrze, dym tytoniowy, infekcje.

W przypadku wystąpienia duszności należy podać dziecku wziewnie lek rozkurczający oskrzela zgodnie z zaleceniem lekarza.

W przypadku objawów ciężkiej duszności należy podać jednocześnie 2 dawki leku w aerozolu w odstępie 10-20 sekund. Po wykonaniu 1pierwszej inhalacji należy powiadomić rodziców dziecka o wystąpieniu zaostrzenia. W przypadku duszności o dużym nasileniu powinno się wezwać Pogotowie Ratunkowe.

W czasie oczekiwania na przyjazd karetki pogotowia dziecko wymaga ciągłego nadzoru osoby dorosłej. Dodatkowo bardzo ważne jest zapewnienie dziecku spokoju oraz odizolowanie od osób trzecich.

NAKAZY

1. Częste wietrzenie sal lekcyjnych.
2. Dziecko, które ma objawy po wysiłku, powinno przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek.
3. Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki.
4. W przypadku wystąpienia u dziecka objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić dziecku zażyć środek rozkurczowy.

ZAKAZY

1. Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.
2. W klasach, gdzie odbywają się lekcje nie powinno być zwierząt futerkowych.

OGRANICZENIA

1. Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia.
2. Dziecko uczulone na pokarmy powinno mieć adnotacje od rodziców, co może jeść w sytuacjach, które mogą wywołać pojawienie się objawów uczulenia.

OBSZARY DOZWOLONE I WSKAZANE DLA DZIECKA

1. Dzieci chore na astmę powinny uczestniczyć w zajęciach z wychowania fizycznego. Wysportowane dziecko lepiej znosi okresy zaostrzeń choroby.
2. Uczeń z astmą nie powinien być trwale eliminowany z zajęć zwychowania fizycznego.
3. Dzieci z astmą mogą uprawiać biegi krótkie, a także gry zespołowe.
4. Dzieci z astmą mogą uprawiać gimnastykę i pływanie.
5. Dzieci z astmą mogą uprawiać większość sportów zimowych.

Bardzo ważny jest dobry kontakt szkoły z rodzicami, po to, aby wspólnie zapewnić dziecku bezpieczne warunki nauki i pobytu w szkole. Pozwoli to zmniejszyć nadopiekuńczość rodziców a dziecku rozwijać samodzielność i zaufanie do własnych możliwości i umiejętności.

Tylko współdziałanie szkoły z rodzicami i lekarzem prowadzącym pomoże prawidłowo funkcjonować dziecku z astmą oskrzelową w środowisku, gdzie spędza wiele godzin w ciągu dnia.

DZIECKO Z CUKRZYCĄ

Cukrzyca to grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się hiperglikemią (wysoki poziom glukozy we krwi -większy od 250mg%). Obecnie w Polsce wśród dzieci i młodzieży dominuje cukrzyca typu 1 –ten typ cukrzycy ma podłoże genetyczne i autoimmunologiczne. Cukrzyca nie jest chorobą zakaźną, nie można się nią zarazić przez kontakt z osobą chorą. Najczęstsze objawy to wzmożone pragnienie, częste oddawanie moczu oraz chudnięcie. W chwili obecnej, w warunkach poza szpitalnych, jedynym skutecznym sposobem podawania insuliny jest wstrzykiwanie jej do podskórnej tkanki tłuszczowej (za pomocą pena, pompy). Cukrzyca nie jest chorobą, która powinna ograniczać jakiegokolwiek funkcjonowanie ucznia, tylko wymaga właściwej samokontroli i obserwacji. Ćwiczenia fizyczne, sport i rekreacja połączone z ruchem są korzystne dla dzieci chorych na cukrzycę. Wspierają prawidłowy rozwój emocjonalny i społeczny, pomagają rozwijać samodyscyplinę, gratyfikują, dają przyjemność i satysfakcję. Najważniejszym problemem przy wykonywaniu wysiłku fizycznego u dzieci z cukrzycą jest ryzyko związane z wystąpieniem hipoglikemii (niedocukrzenia stężenie glukozy we krwi mniejsze niż 60 mg%). Do działań w ramach samokontroli należą: badanie poziomu cukru, zapisywanie wyników badań, prawidłowa interpretacja wyników badań, prawidłowe komponowanie posiłków, prawidłowe i bezpieczne wykonywanie wysiłku fizycznego, obserwacja objawów jakie pojawiają się przy hipoglikemii i hiperglikemii.

OBJAWY HIPOGLIKEMII -niedocukrzenia:

1. Bładość skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk.
2. Ból głowy, ból brzucha.
3. Szybkie bicie serca.
4. Uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia.
5. Osłabienie, zmęczenie.
6. Problemy z koncentracją, zapamiętywaniem.
7. Chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie dziecka.
8. Napady agresji lub wesołkowatości.
9. Ziewanie/senność.
10. Zaburzenia mowy, widzenia i równowagi.
11. Zmiana charakteru pisma.
12. Uczeń nielogicznie odpowiada na zadawane pytania.
13. Kontakt ucznia z otoczeniem jest utrudniony lub traci przytomność.
14. Drgawki.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII LEKKIEJ –dziecko jest przytomne, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia:

1. Sprawdzić poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie.
2. Podać węglowodany proste (sok owocowy, coca-cola, cukier spożywczy rozpuszczony w wodzie lub herbacie, glukoza w tabletkach, płynny miód).

NIE WOLNO

1. Zastępować węglowodanów prostych słodyczami zawierającymi tłuszcze, jak np. czekolada, ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu pokarmowego.

2. Ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach.
3. Zawsze należy dążyć do ustalenia przyczyny niedocukrzenia.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII ŚREDNIO – CIĘŻKIEJ - dziecko ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami, potrzebuje bezwzględnej pomocy osoby drugiej:

1. Oznaczyć glikemię i potwierdzić niedocukrzenie.
2. Jeżeli dziecko może połykać podać do picia płyn o dużym stężeniu cukru (np. 3-5kosteek cukru rozpuszczonych w 1 szklanki wody, coli, soku).
3. Jeżeli dziecko nie może połykać postępujemy tak jak w przypadku glikemii ciężkiej.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII CIĘŻKIEJ –dziecko jest nieprzytomne, nie ma z nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki. Dziecku, które jest nieprzytomne.

NIE WOLNO podawać niczego do picia ani do jedzenia do ust!!!:

1. Układamy dziecko na boku.
2. Wstrzykujemy domięśniowo glukagon, jest to zastrzyk ratujący życie.
3. Wzywamy pogotowie ratunkowe.
4. Kontaktujemy się z rodzicami dziecka.
5. Dopiero gdy dziecko odzyska przytomność (po podaniu glukagonu powinno odzyskać przytomność po kilkunastu minutach) i jeżeli dziecko będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, cola, tabl. glukozy).

U dzieci leczonych pompą:

1. Zatrzymaj pompę.
 2. Potwierdź hipoglikemię.
 3. Jeżeli dziecko jest przytomne podaj węglowodany proste.
 4. Oczekaj 10-15 minut i zbadaj ponownie poziom glukozy we krwi, jeżeli nie ma poprawy podaj ponownie cukry proste.
 5. Jeżeli objawy ustąpią i kontrolny pomiar glikemii wskazuje podnoszenie się stężenia glukozy, włącz pompę i podaj kanapkę lub inne węglowodany złożone.
 6. Jeżeli dziecko jest nieprzytomne lub ma drgawki połóż je w pozycji bezpiecznej, podaj domięśniowo zastrzyk z glukagonu i wezwij karetkę pogotowia.
- Po epizodzie hipoglikemii nie zostawiaj dziecka samego! Dziecko nie może podejmować wysiłku fizycznego dopóki wszystkie objawy hipoglikemii nie ustąpią!

OBJAWY HIPERGLIKEMII

1. Wzmoczone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu.
2. Rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji.
3. Złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia.

Jeżeli do ww. objawów dołączają:

1. Ból głowy, ból brzucha.
2. Nudności i wymioty.
3. Ciężki oddech.

może to świadczyć o rozwoju kwasicy cukrzycowej.

Należy wtedy bezzwłocznie:

1. Zbadać poziom glukozy.
2. Skontaktować się z rodzicami lub wezwać pogotowie.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPERGLIKEMII

1. Podajemy insulinę (tzw. dawka korekcyjna),
2. Uzupełniamy płyny (dziecko powinno dużo pić, przeciętnie 1litr w okresie 1,5-2 godz., najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna),
3. Samokontrola (badanie moczu na obecność cukromoczu i ketonurii, po około 1 godz. należy dokonać kontrolnego pomiaru glikemii),
4. W razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się.

Niezbędnik szkolny, czyli co uczeń z cukrzycą zawsze powinien mieć ze sobą w szkole:

1. Pen– „wstrzykiwacz” z insuliną.
2. Pompę insulinową, jeżeli jest leczone przy pomocy pompy.
3. Nakłuwacz z zestawem igieł.
4. Glukometr z zestawem pasków oraz gazików.
5. Plastikowy pojemnik na zużyte igły i paski.
6. Drugie śniadanie lub dodatkowe posiłki przeliczone na wymienniki np. przeznaczone na „zabezpieczenie” zajęć w-f w danym dniu.
7. Dodatkowe produkty – soczek owocowy, tabletki z glukozą w razie pojawienia się objawów hipoglikemii.
8. Telefon do rodziców.
9. Informację w postaci kartki lub bransoletki na rękę, która informuje, że dziecko choruje na cukrzycę.

1 0. Glukagon (zestaw w pomarańczowym pudełku)

Szkolny kodeks praw dziecka z cukrzycą – każdemu dziecku z cukrzycą typu 1 należy zapewnić w szkole:

1. Możliwość zmierzenia poziomu glukozy na glukometrze w dowolnym momencie – także w trakcie trwania lekcji.
2. Możliwość podania insuliny.
3. Możliwość zmiany zestawu infuzyjnego w przypadku leczenia osobista pompą insulinową odpowiednich warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dyskrecję.
4. Właściwe leczenie niedocukrzenia zgodnie ze schematem ustalonym z pielęgniarką szkolną i rodzicami dziecka.
5. Możliwość spożycia posiłków o określonej godzinie, a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w trakcie trwania lekcji.
6. Możliwość zaspokojenia pragnienia oraz możliwość korzystania z toalety, także w czasie trwania zajęć lekcyjnych.
7. Możliwość uczestniczenia w pełnym zakresie w zajęciach wychowania fizycznego oraz różnych zajęciach pozaszkolnych, np. wycieczkach turystycznych, zielonych szkołach.

XXVI. Procedura udzielania pierwszej pomocy

1. W przypadku urazu/bólu należy oziębic dotkniętą część ciała przez przyłożenie lodu, zimnego okładu żelowego lub chustki zmoczonej w zimnej wodzie.
2. Posadzić/położyć w pozycji dla dziecka wygodnej.
3. Najczęściej należy podać czynnik krzepnięcia krwi.
4. Jeżeli dziecko wymiotuje, ma bóle głowy, zaburzenia świadomości lub drgawki powinno się je położyć na boku i wezwać pogotowie, zawiadomić rodziców; jeżeli dziecko uskarża się

na ból kończyny górnej lub dolnej nie powinno nią poruszać, wskazane jest unieruchomienie.

XXVII. Procedura stosowania apteczki pierwszej pomocy przedmedycznej

1. Apteczki pierwszej pomocy przedmedycznej wyposażone są zgodnie z zaleceniami Polskiej Rady Resuscytacji:
 - 1) opaska elastyczna,
 - 2) bandaże dziane,
 - 3) opatrunek osobisty,
 - 4) kompresy gazowe,
 - 5) plastry z gazą,
 - 6) plastry na szpuli,
 - 7) chusty trójkątne,
 - 8) agrafki,
 - 9) folia izotermiczna,
 - 10) rękawiczki lateksowe,
 - 11) ustnik do sztucznego oddychania).
2. Apteczki pierwszej pomocy przedmedycznej znajdują się w portierni, pracowniach fizyki, chemii, pokoju nauczycieli wychowania fizycznego, pomieszczeniu woźnego, kuchni. Dostępna jest również apteczka turystyczna.
3. Apteczki pierwszej pomocy przedmedycznej podlegają przeglądowi dwa razy w roku, w celu wyeliminowania ich przeterminowanego wyposażenia.
4. Apteczki pierwszej pomocy przedmedycznej powinny być obsługiwane przez osoby wyznaczone (przeszkolone w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej), a w nagłych wypadkach przez innych pracowników szkoły.
5. W przypadku wykorzystania materiałów opatrunkowych lub ich przeterminowania, apteczkę należy uzupełnić o brakujące materiały.